

LEZBEJSKA I GEJ POPULACIJA

U ŠTAMPANIM MEDIJIMA U SRBIJI

Labris - organizacija za lezbejska ljudska prava
Beograd, 2008.

Izdavač:

Labris – organizacija za lezbejska ljudska prava, Beograd, Srbija

tel: +381 11 3341 855

Tel/fax: + 381 11 3225 065

Mob: +381 63 8 513 170

labris@labris.org.yu

www.labris.org.yu

Naziv publikacije:

Lezbejska i gej populacija u štampanim medijima u Srbiji

Analiza medija:

Medijska dokumentacija Ebart

Tehničko uređenje, prelom i dizajn: Adorjan Kurucz

Lektura i korektura: Radenka Grubačić

Uredila: Ksenija Forca

Štampa: Standard 2, Beograd

Tiraž: 300

Posebno hvala

Dragani Vučković

Beograd, 2008. godina

Sva prava zadržava izdavač.

Za svako korišćenje, umnožavanje i stavljanje u promet dela teksta ili teksta u celini potrebna je saglasnost Labrisa.

SADRŽAJ

■ UVOD	5
■ GLAVNI NALAZI	7
■ POREĐENJE GLAVNIH NALAZA	13
■ PRIMERI DOBROG IZVEŠTAVANJA	15
■ LGBTIQ REČNIK POJMOSA I SIMBOLA	21
■ PROBLEMATIČNA TERMINOLOGIJA	26
■ UVREDLJIVA TERMINOLOGIJA KOJU TREBA IZBEGAVATI	28
■ ZA KRAJ	29

UVOD

Labris – organizacija za lezbejska ljudska prava¹ započela je sa ciklusima analize medija u januaru 2004.² Analiza koja je pred vama sprovedena je u petom istraživačkom ciklusu koji obuhvata period od maja do jula 2007. godine, a u okviru programa Edukacija i lobiranje.³ Potreba da analiziramo način na koji je lezbejska i gej populacija prikazana i zastupljena u medijima počiva na ideji da mediji u velikoj meri utiču na kreiranje javnog mnjenja.

Da li se istopolna orientacija u medijima više prikazuje kao "zanimljivost" ili kao pitanje ljudskih prava koje je država dužna da zaštitи? Da li su sve vesti o LGBTIQ⁴ tematiki prenete iz inostranstva ili ima i vesti o lokalnim dešavanjima? Kada se izveštava o lokalnim dešavanjima po pitanu LGBTIQ egzistencije, koga mediji najčešće biraju za izvor informacija – gejeve i lezbejke, aktiviste/kinje za ljudska prava ili osobe za koje se zna da imaju negativan stav? Kakav se kontekst nudi što se tiče pitanja gej i lezbejskih prava i egzistencije?

Rezultati i odgovori koje dobijamo na ova pitanja putem analize medije, daju nam uvid o položaju LGBTIQ populacije u društvu, a služe i kao merilo koliko su mediji odgovorni i profesionalni u izveštavanju o ljudskim pravima u Srbiji.

Analitički postupak

Kombinacijom kvantitativne i kvalitativne analize sadržaja istraživana je zastupljenost u medijskim tekstovima lezbejske i gej populacije. Analizirane su sadržinske odlike tekstova (tematska struktura, pojavljivanje i imenovanje aktera, mesto događaja, itd.) kao i vrsta novinarske obrade (plasman teksta, naslov i veličina, izvori informacija, kontekst novinarskog izražavanja, stavovi izvora informacija i sl.)

Uzorak

Za analizu su odabранe visoko tiražne informativne novine. Pošle smo od prepostavke da je informativna štampa veoma uticajna, i da bez obzira na manju popularnost od revijalne štampe, ima presudan značaj u definisanju pojedinih društvenih

¹ Labris je počeo sa radom u Beogradu 1995. godine. Labris smatra da je pravo na različitu seksualnu orientaciju jedno od osnovnih ljudskih prava i zalaže se protiv svih vrsta nasilja i diskriminacije, kao i za povećanje vidljivosti lezbejske egzistencije u društvu. Više o Labrisu pogledajte na : www.labris.org.yu

² Istraživačke izveštaje možete pronaći na internet sajtu Labrisa: www.labris.org.yu

³ Projekti Edukacije i lobiranja se odnose na saradnju sa vladinim i nevladinim organizacijama za ljudska prava, zdravstvenim radnicama/cima i predstavnicima medija putem seminara, radionica i treninga. Zagovaranje i lobiranje za antidiskriminativne odredbe i zakone se odvija putem publikacija, kampanja, press konferencija, okruglih stolova, sastanaka, radionica.

⁴ Skraćenica za "lezbejke, gej muškarce, biseksualne, transrodne, transeksualne, interseksualne i queer" osobe.

grupa i utiče na formiranje dominantnih stavova o njima. Za uzorak su odabrane dnevne novine različitih profila koje reprezentuju medijsku ponudu na tržištu i u pogledu forme i u pogledu različitih uređivačkih koncepcija kao i uticajni informativno-politički nedeljnici takođe različitih uređivačkih orientacija.

Realizacija istraživanja

Istraživanja su realizovana u saradnji sa dr Snježanom Milivojević, 2004. i 2005. godine, koja je bila konsultantkinja za izradu analitičkog instrumentarija i metodološku instruktažu, analitičarkom Anom Šolović, 2004. godine i psihološkinjom Ivanom Čvorović, 2005. godine. Poslednji istraživački ciklus realizovan je u saradnji sa Medijskom dokumentacijom/Ebart.

Uz rezultate analize medija, ova brošura sadrži i tekstove iz štampanih medija koje smatramo primerima dobrog izveštavanja, kao i kratak rečnik izraza vezanih za LGBTTIQ egzistenciju.

GLAVNI NALAZI

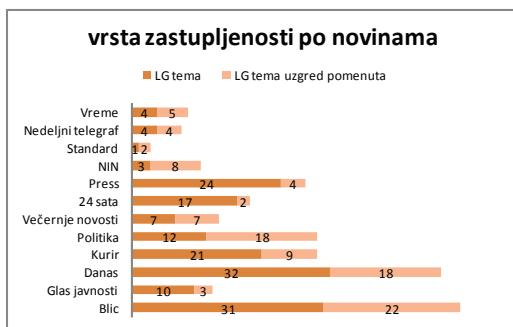
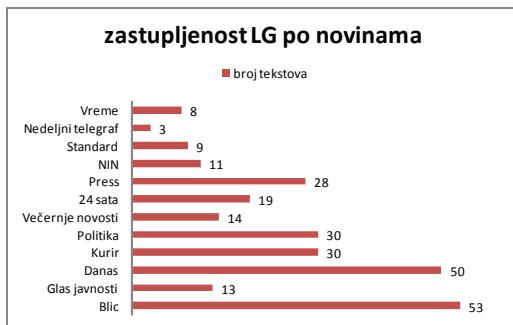
ANALIZE ŠTAMPANIH MEDIJA ZA PERIOD OD 1. MAJA DO 31. JULIA 2007. GODINE

Zastupljenost i vrsta zastupljenosti LG tema po novinama

Tokom tri meseca u najtiražnijim informativnim novinama, osam dnevnih i četiri nedeljnika, objavljeno je ukupno 268 tekstova o lezbejskoj i gej (LG) populaciji i lezbejskim i gej temama.

Tokom analize registrovano je svako pominjanje LG populacije i LG teme, čak i kada je ono samo uzgredno.

U navedenom periodu objavljeno je 166 tekstova (62%) koji su u potpunosti posvećeni LG temi i akterima, dok se u 102 teksta (38%) LG populacija i teme samo uzgred pominju.

U proseku, u svim analiziranim dnevnim novinama mesečno u 79 tekstova su zastupljene LG teme, dok u nedeljnicima one čine oko 10 tekstova mesecno.

LG teme su bile najzastupljene u dnevnim novinama Blic 19% i Danas 18%, dok je manji broj tekstova u Politici i Kuriru – po 11%, u Pressu – 10%, 24 sata – 7%, i najmanji broj tekstova sa LG temama je zastupljen u Glasu javnosti i Večernjim novostima sa po 5%.

U nedeljnicima LG tema je najviše zastupljena u NINU – 4%, na drugom mestu su Standard i Vreme sa po 3%, te Nedeljni telegraf, 1%.

Najviše tekstova koji su u potpunosti posvećeni LG temi objavili su, od dnevnih novina, Danas 12%, Blic 11%, te Press 9%. Najmanje tek-

Lezbejska i gej populacija u štampanim medijima u Srbiji

stova je objavljeno u Večernjim novostima – 3%. Od nedeljnika, najviše tekstova u potpunosti posvećenih LG temi objavili su Vreme i Standard, po 1% u analiziranom periodu.

Zastupljenost po rubrikama

Što se tiče zastupljenosti po rubrikama, od 268 analiziranih tekstova, najveći broj tekstova – 31%, nalazi se u rubrici Spoljna politika, zatim 16% u rubrici Zabava, 15% testova u rubrici Unutrašnja politika, 10% tekstova u rubrici Društvo, 8% u rubrici Kultura, 7% u rubrici Drugo i 6% u kolumnama. U rubrici Hronika, nalazi se 3% tekstova, dok se u rubrikama Sport i Dodatak našlo po 2% tekstova.

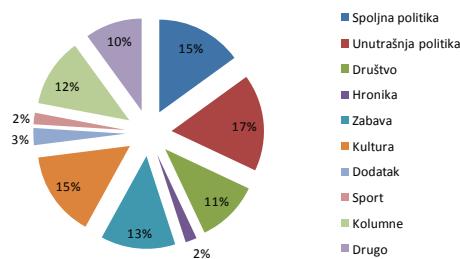
LG teme su uzgred pomenute u 102 teksta i to u sledećim rubrikama: najviše tekstova 18 se nalazi u rubrici Unutrašnja politika, zatim 16 tekstova u rubrici Kultura i 15 u rubrici Spoljna politika. Najmanje tekstova gde je LG tema uzgred pomenuta se nalazi u rubričima Sport i Hronika sa po 2 teksta, i Dodatak sa 3 teksta.

Od 166 tekstova koji su u potpunosti posvećeni LG temi, 40% je objavljeno u rubrici Spoljna politika, zatim 19% u rubrici Zabava i 13% u rubrici Unutrašnja politika. Najmanji broj tekstova je objavljen u rubrici Dodatak 1% i u rubrici Sport 2%.

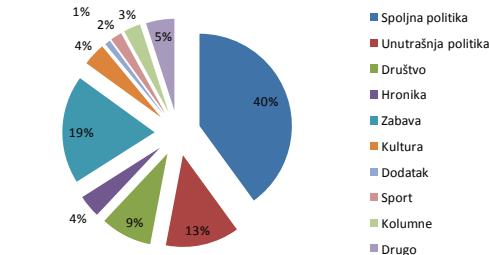
ukupna zastupljenost po rubrikama

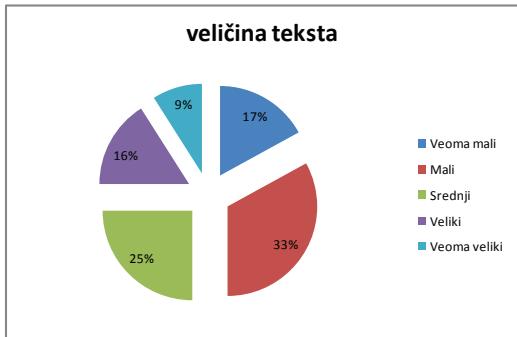

lg teme uzgred pomenute po rubrikama

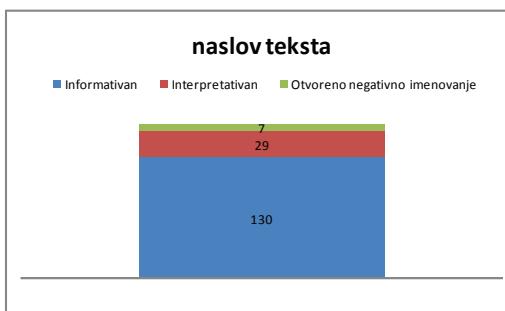
rubrika tekstova sa lg temom

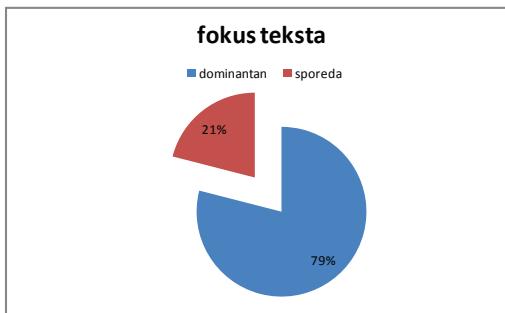
Veličina teksta

Uočljivo je da najveći broj objavljenih tekstova koji su u potpunosti posvećeni LG temi, spada u kategoriju malih tekstova – 33%. Postotak velikih i srednjih tekstova posvećenih LG temi ukupno iznosi 25.

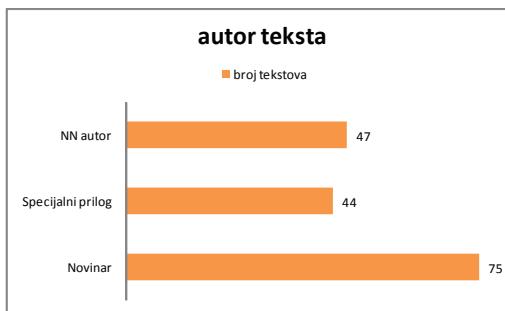
Naslov teksta

Naslovi najvećeg broja tekstova u potpunosti posvećenih LG temi su informativni, 130 tekstova od ukupno 166, dale 78%. Sa interpretativnim nazivom objavljeno je 18% tekstova, a otvoreno negativno imenovanje u naslovu se pojavljuje u 7 tekstova, što iznosi 4% od ukupnog broja tekstova posvećenih LG temi.

Fokus teksta:

Kod tekstova u potpunosti posvećenih LG temi, u većini tekstova, čak 127, fokus je dominantan, tj. LG tema je dominantna u tekstu. U 34 teksta fokus je sporedan.

Autorstvo i poreklo teksta

Nešto veći broj tekstova u potpunosti posvećenih LG temi ima poreklo iz domaćih medija, 53%. Potpisani tekstovi čine 45%, dok tekstova koji nisu potpisani ima 28%.

Lezbejska i gej populacija u štampanim medijima u Srbiji

Tekstovi preuzeti iz novinskih agencija čine 19% tekstova posvećenih LG temi.

Tema teksta

Od 166 tekstova koji su potpuno posvećeni LG temi, 39% tekstova za temu ima Odnos prema LG, 19% se odnosi na Privatni život, afere i skandale, dok je u 12% tekstova tema Gej parada. Primetno je da se veoma mali broj tekstova odnosi na političke akcije i inicijative, pravne inicijative i regulativu, ukupno 2%.

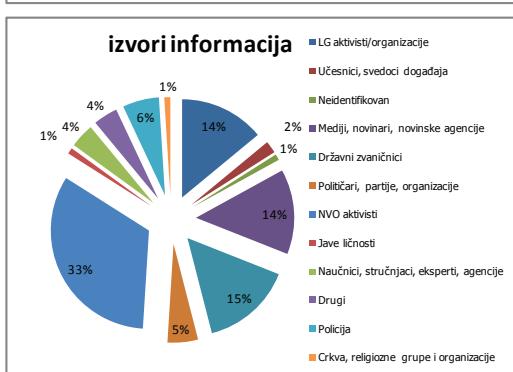
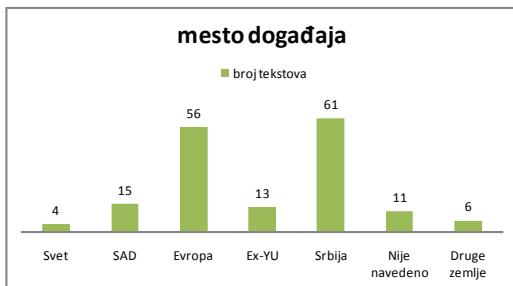
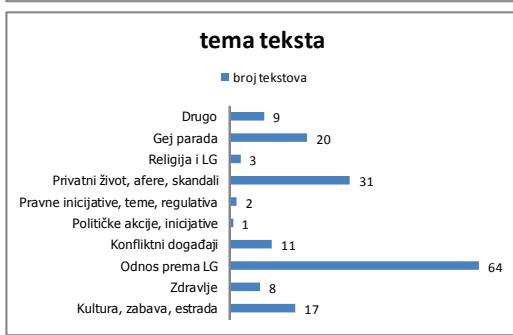
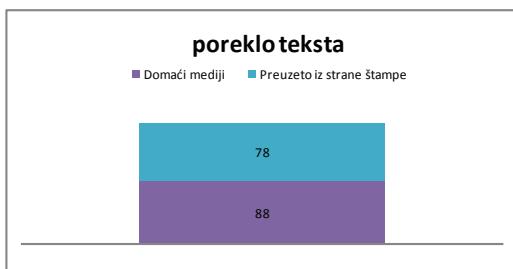
Mesto događaja

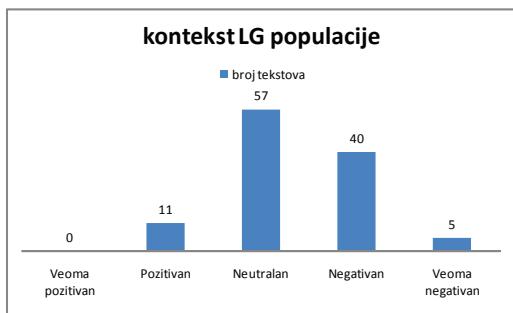
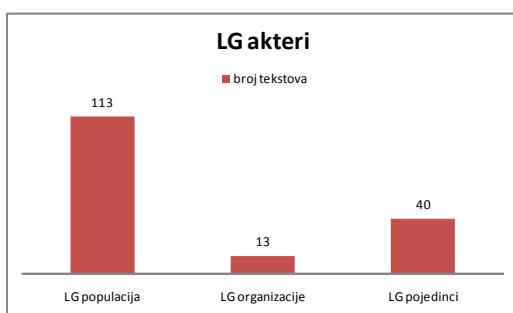
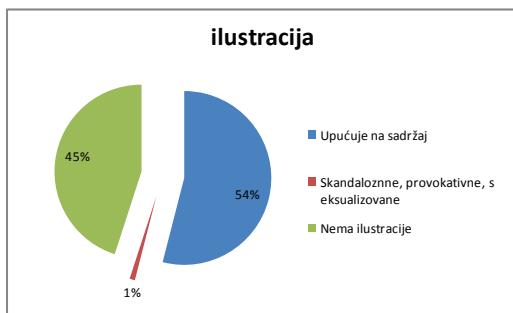
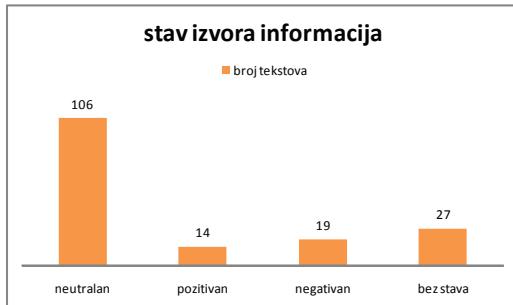
Najveći broj tekstova koji su posvećeni LG temi izveštava o događajima koji su se desili u Srbiji – 37%, zatim u Evropi – 34% tekstova. Preostali broj tekstova izveštava o događajima iz zemalja bivše Jugoslavije, SAD-a, drugih zemalja i iz sveta.

Izvor informacija

Među izvorima informacija LG aktivistkinje/aktivisti i organizacije su zastupljene/i u 23 teksta. Najčešći izvor informacija su mediji – 57 tekstova, zatim neidentifikovan izvor u 26 tekstova i javne ličnosti u 25 tekstova.

Napomena: u nekoliko tekstova je bilo više od jednog izvora informacija

57 tekstova, u 40 tekstova negativan, a u 5 veoma negativan. LG

Stav izvora informacija:

Analiza pokazuje da je stav izvora informacija u najvećem broju tekstova neutralan, 63%, zatim sledi izvor informacija bez stava 16%. Tekstovi u kojima izvor informacija ima negativan stav čine 11%, dok se pozitivan stav izvora informacija pojavljuje u 8% tekstova u potpunosti posvećenih LG temi.

Ilustracije

Od 166 tekstova, 45% nisu imale ilustracije. U 54% tekstova fotografija upućuje na sadržaj, dok je 1% tekstova (2) ilustrovano skandaloznim, provokativnim i seksualizovanim fotografijama.

LG akteri

Kao što se na grafikonu može videti, u navećem broju tekstova, 113 tj. 68%, akteri su LG populacija. Najmanje su akteri LG organizacije, u 8% tekstova, a LG pojedinci su akteri u 24% tekstova.

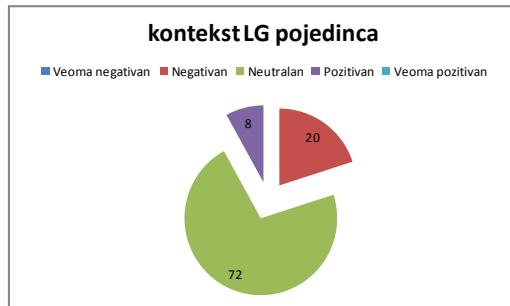
Kontekst

Kontekst LG populacije u tekstovima koji su u potpunosti posvećeni LG temama je u najvećem broju neutralan, u

Lezbejska i gej populacija u štampanim medijima u Srbiji

populacija je u pozitivnom kontekstu prikazana u 11 tekstova.

LG pojedinac/ka je kontekstuiran/a u najvećem broju tekstova neutralno, 29 tekstova. U 8 tekstova kontekst LG pojedinca/ke je negativan, a u samo 3 teksta pozitivan.

Kontekst LG organizacije se može analizirati u samo 13 tekstova, i on je neutralan.

Obzirom na veličinu teksta, u veoma velikim i velikim tekstovima, kontekst je u najvećem broju tekstova, 24, neutralan, u 9 tekstova pozitivan, a u 3 teksta negativan. Najviše tekstova sa negativnim i veoma negativnim kontekstom, 7, su srednje veličine. Jedan veliki i dva veoma velika teksta su takođe negativno i veoma negativno konotirana.

Uvredljiva i diskriminišuća terminologija još uvek se koristi u domaćim štampanim medijima, pa su tako upotrebljavani sledeći izrazi: peder, homiči, lezbače, pederluk, seka – persa, pederastija, lezbo šou.

Sažetak:

Analiza medija za 2007 godinu pokazuje sledeće:

- Veći broj tekstova, 62%, je potpuno posvećen lezbejskoj i gej populaciji
- Najveći broj tekstova, 47%, je zastupljen u rubrici Spoljna politika i Zabava, dok je samo 15% tekstova u rubrici Unutrašnja politika. Važno je primestiti da, što se tiče tekstova koji su u potpunosti posvećeni lezbejskoj i gej tematiki, većina tekstova, 37% odnosi se na događaje koji su se desili u Srbiji.
- Najveći broj tekstova, 33%, spada u kategoriju malih tekstova
- U čak 4% teksta se pojavljuje otvoreno negativno imenovanje u naslovu
- U većini tekstova, 39%, tema teksta je Odnos prema lezbejskoj i gej populaciji, dok su izvor informacija lezbejske i gej organizacije i aktivistkinje/aktivisti u samo 14% tekstova

LEZBEJSKA I GEJ POPULACIJA U ŠTAMPANIM MEDIJIMA U SRBIJI

POREĐENJE GLAVNIH NALAZA ANALIZE MEDIJA 2006. - 2007. GODINA

U 2006. godini analizirane su sledeće novine: šest informativnih dnevnih novina: Danas, Politika, Večernje novosti, Glas javnosti, Blic i Kurir, te dva nedeljnika: Vreme i Nin. Ovogodišnja analiza medija uključila je nove kako dnevne novine, tako i nedeljnike. Pored pomenutih, u 2007. analizirani su Press i 24 sata od dnevnih novina, i Standard i Nedeljni telegraf od nedeljnika. Zbog različitog uzorka analize nije moguće u potpunosti uporediti rezultate dobijene 2006. godine i 2007. godine.

Broj ukupno analiziranih tekstova u 2006 je 235, dok je u 2007 taj broj 268 tekstova. U Vremenu i Ninu je u analiziranom periodu 2006. godine zabeleženo po 4 teksta, dok u 2007. Vreme donosi 8, a Nin čak 11 tekstova. U 2007. godini primetan je porast tekstova koji se odnose u potpunosti na lezbejske i gej teme.

Rubrika teksta

Najveći broj tekstova i dalje se nalazi u rubrikama Spoljna politika i Zabava.

Veličina teksta

Najveći broj tekstova koji se bave lezbejskim i gej temama su i dalje veoma male i male veličine.

Naslov teksta

Broj tekstova koji u naslovu sadrže negativnu terminologiju se smanjio. U 2006. godini, čak 9% naslova otvoreno negativno imenuje LG populaciju, dok je u 2007. taj postotak pao na 4%.

Autorstvo i poreklo teksta

Primetno je da je znatno veći broj tekstova u 2007. godini potpisani. Analiza 2006. pokazuje da više od polovine tekstova novinarke/i nisu potpisali, dok u 2007. godini procenat nepotpisanih tekstova iznosi samo 28%.

Što se tiče teme teksta, mediji se i dalje bave odnosom prema LG populaciji. Međutim, porastao je broj tekstova koji izveštavaju o događajima u Srbiji. Analiza

Lezbejska i gej populacija u štampanim medijima u Srbiji

2006. pokazuje da samo 24,32% tekstova koji su u potpunosti posvećeni LG temi piše o događajima koji su se odigrali u Srbiji, u 2007. taj broj iznosi čak 37%.

Porastao je i broj tekstova koji za izvor informacija imaju LG aktiviste i aktivistkinje, iako je taj broj i dalje mali. U 2006. godini, u samo 11 tekstova aktivistkinje i aktivisti su bile/i izvor informacija, dok su u 2007. godini, one/i su zastupljene/i u 23 teksta. I dalje su najčešći izvor informacija mediji, a stav izvora informacija u najvećem broju tekstova neutralan.

Ilustracije

Procenat skandaloznih, provokativnih i seksualizovanih ilustracija se sa 2,70% u 2006. godini, smanjio na 1%.

LG akteri

Što se tiče aktera u tekstovima, analiza pokazuje da se stanje u tom pogledu nije promenilo.

Akteri su u većini tekstova i u jednom i u drugom analiziranom periodu, u najvećem broju, LG populacija, zatim LG organizacije, te na kraju LG pojedinci.

Kontekst

Uočljiva je promena koja se tiče načina na koji su konstektuirane LG organizacije. U 2006. godini, iako u većini tekstova neutralne, u 2 teksta LG organizacije su imale negativnu konotaciju. U 2007. nema tekstova u kojima su LG organizacije negativno kontekstuirane.

Negativno imenovanje i terminologija su zastupljeni i u 2006. i u 2007. godini, jako su slični ili se ponavljaju.

Kada se ukrste rezultati, iako su najzastupljeniji tekstovi u rubrikama Spoljna politika i Zabava, u porastu je broj tekstova koji izveštavaju o događajima u Srbiji. Najčešća tema je i dalje odnos prema LG populaciji, dok LG populacija i organizacije čine mali procenat izvora informacija. Ipak u 2007. godini raste zastupljenost LG organizacija i aktivista i aktivistkinja kao izvora informacija. Takođe, u porastu je broj tekstova koji su novinari/ke potpisali, što ukazuje na odgovornije izveštavanje i profesionalniji pristup temi.

PRIMERI DOBROG IZVEŠTAVANJA⁵

Politika, 09.05.2007

Strana: A8

KAMPANJA PROTIV HOMOFOBIJE

Autor: PRENETO

Organizacija za lezbijska ljudska prava „Labris“ pokrenula je prvu javnu kampanju u Srbiji protiv nasilja i diskriminacije nad lezbijskama i gej mušarcima pod nazivom „Ljubav za sve“, rečeno je juče na konferenciji za novinare.

Kampanja je pokrenuta sredinom aprila „zbog homofobije koja vlada u našem društvu, a koja velikim delom dolazi iz medija, kulturnih institucija i javne intelektualne sfere“, rekla je koordinator „Labrisa“ Marija Savić.

Generalno, politička i kulturna klima još su veoma represivne prema seksualno marginalizovanim grupama, rekla je Savićeva, a ovu tezu potvrđuje i realizacija kampanje i odbijanje nekoliko marketinških agen-cija da postave bilborde na dvadeset lokacija u Beogradu, iako suma planirana za njihovo postavljanje iznosi 6.000 evra.

Tako je zbog govora mržnje u emisijama „Bravo šou“ i „Piramida“ na TV Pinku i emisiji „Ključ“ na RTS-u, „Labris“ uputio tri predstavke Republičkoj radiodifuznoj agenciji, napomenula je ona.

Tanjug

Danas, 16.05.2007

Strana: 18

LEGITIMNO SREDSTVO POLITICKE DISKVALIFIKACIJE

Autor: JASMINA ČOLAK

Srbija ni ove godine nece obeležiti 17. maj, medunarodni Dan protiv homofobije

Jasmina Čolak

POVODI

Svetska zdravstvena organizacija je 17. maja 1990. godine zvanično uklonila homoseksualnost s liste mentalnih bolesti. Sedamnaest godina posle, Srpsko lekarsko društvo i dalje odbija da zvaničnim saopštenjem potvrdi stav SZO ciji je redovni član.

---

⁵ Tekstovi su preuzeti iz arhive Ebart-Medijske dokumentacije, www.arhiv.co.yu

Srbija ni ove godine neće obeležiti ovaj dan, iako ce u 77 zemalja širom sveta biti održane javne manifestacije na kojima ce se diskutovati o odgovornosti društva prema pojedincima i grupama koje nisu heteroseksualne orientacije.

■ U osnovi ove internacionalne akcije je da se jasno istakne i upozori da homofobija nije i ne sme da bude problem samo gej i lezbejske populacije. Odgovornost, pre svega, moraju preuzeti zvanicni autoriteti, kulturne i obrazovne institucije, kao i intelektualci, a volju da se ova predrasuda prevaziđe mora imati celo društvo - kaže u razgovoru za Danas Adam Puškar, aktivista Kvirija centra.

Prema njegovim rečima prva kampanja protiv nasilja i diskriminacije nad istopolno orijentisanim osobama pod nazivom Ljubav za sve, koja je sredinom aprila pocela u Beogradu, imala je sličnu ideju - da se ukaže i da se imenuje postojanje homofobije u javnom prostoru.

■ Nekoliko agencija u cijem su vlasništvu bilbordi širom Beograda odbrilo je da postavi plakate kampanje Ljubav za sve, a slično je bilo i s gradskim prevozom, u čija vozila posteri za kampanju nisu mogli da budu postavljeni, pod obrazloženjem da je suviše rizično i da vozila mogu da budu oštećena. Manje jasne razloge davale su marketinške agencije koje su saradnju otkazivale uglavnom pred potpisivanje ugovora, kada je strah nadvladao etiku poslovanja, pa i novčani interes od šest hiljada evra - ističe Puškar.

Tokom realizacije kampanje NVO Kvirija nailazila je i na druge probleme. Tako je, na primer, određeni broj novinara na poziv da preko svojih medija prenesu vesti o kampanji odgovorio veoma uvredljivo, komentarišući tom prilikom da „svakako neće podržati nešto što je nastrano i bolesno“.

■ Mediji, kao najuticajniji deo javnog prostora, senzacionalističkim pristupom i izveštavanjem doprinose širenju mržnje, stvaranju predrasuda i održavanju homofobične klime u srpskom društvu. Kao legitimno sredstvo političke diskvalifikacije, homofobija se odavno ustalila u Srbiji. Kada treba poljuljati značenje demokratije uglavnom se demokratski orijentisani političari karakterišu kao osobe sumnjive seksualnosti, odnosno homoseksualci. I što su njihovi politički stavovi oštriji, to su i homofobične etiketacije veće - objašnjava Puškar.

Primer za to je decembarska predizborna kampanja, kada su tabloidu često karakterisali LDP kao „pedersku“ stranku. Takođe, svako ko se zalaže za modernizaciju Srbije, a posebno za saradnju s Haškim tribunalom, žigoše se na sličan način.

■ Brojni političari, pre svega oni nedemokratski orijentisani, ne samo da minimiziraju vrednost i značaj jednakih prava za sve građane Srbije, već veoma često deklarativno isključuju mogućnost uvažavanja bilo kojih prava neheteroseksualno orijentisanih osoba. Često u želji da svojim programima daju određenu dinamiku, pojedini elektronski mediji u svojim popularnim talk-show programima prelaze granicu dobrog ukusa. Nedavno gostujući na Prvom programu RTS Aleksandra Jankov, autorka emisije o pravoslavnoj duhovnosti Sabornik, konstatovala je kako „niko ne želi homoseksualca za komšiju“, dok su učesnici emisije Piramida pre nekoliko dana izneli vrlo agresivne i homofobične stavove - navodi Puškar.

■ Prošle godine donet Ustav vratio je položaj istopolno orijentisanih osoba nekoliko koraka unazad. Naime, određenim članovima Ustava bračna zajednica definisana je striktno kao zajednica između muškarca i žene, dok je mogućnost registrovanja istopolnih zajednica potpuno isključena – kaže Puškar.

Iako se neprestano vrše pritisci na državne institucije, osim četiri zakona kojima je zabranjena diskriminacija na osnovu seksualne orientacije, ne postoji opšti antidiskriminacioni zakon, a nije prepoznat ni zločin iz mržnje.

Reakcije na kampanju koje su bile vidljive na bilbordima širom Beograda takođe svedoče o stepenu homofobije koji vlada u Srbiji. Poruke Ildite iz Srbije, Brukate nam Srbiju, Smrt pederima, Marš odavde, Motka za sve, kao i farbanje lica modela koji su se našli na panoima, govore o težnji da se izbrišu svi koji su drugačiji.

Prema recima Puškara, navodna nepotrebnost ove kampanje temelji se na tvrdnjama da „nije vreme“, da nam je „Kosovo preće“, kao i da „svako može da radi u svojoj sobi što god želi“.

Svodenje nečijeg identiteta isključivo na dešavanja u sobi nije relevantno, jer kako bi se odnosili prema tvrdnjii, na primer, budi vernik u svojoj sobi, nemoj javno.

Jačanje retrogradnih i retradisionalističkih tendencija poslednjih godina u Srbiji neprestano validira ksenofobiju kao legitiman oblik razmišljanja. O nepotrebnosti „drugih i različitih“ na teritoriji „naše zemlje“ govorilo se za vreme Miloševićevog režima. Sada se u javnom prostoru stvara ista klima, koriste iste reči i provocira istim tonom. Formiranje Lazareve garde, prebijanje učesnika Mirovnog karavana, zastrašivanje učesnika (i otakzivanje čitave manifestacije) marša za legalizaciju marihuane, govore o tome da društvo ne samo što nije spremno da podrži različito mišljenje, već svojom agresivnošću zatvara svaku mogućnost da oni kao „drugi egzistiraju“.

Antrfile:

Snaga ipak postoji

Upornost koordinatora kampanje Ljubav za sve, kao i drugi potezi nevladinih organizacija, pokazuju da u Srbiji postoje snage za promene po pitanju prava istopolno orientisanih osoba. Za kalendar organizacije Kvirić centar, koja se bavi LGBT pravima, pozirali su između ostalih i Svetozar Cvetković, Aleksandra Kovač, Mirjana Karanović. Za sajt iste grupe intervjuje su dali i Biljana Cincarević, Mirjana Bobić Mojsilović i Marko Vidoković. Nedavno je, na konferenciji u okviru kampanje Ljubav za sve, govorio i reditelj Janko Baljak koji je naglasio da je osećanje njegove lične slobode jednako osećanju slobode koje imaju ljudi oko njega.

Nema stepenovanja ljudskih prava

■ U odnosu na prethodne godine u Srbiji još uvek postoji mržnja prema ljudima koji su drugačije seksualne orientacije i koja je prisutna i kod takozvanih demokrata. Takođe, nema ni političke, a ni institucionalne volje da se nešto po ovom pitanju u našoj zemlji promeni. Naime, još uvek se smatra da nije došlo vreme „za to“, što je pogrešno, jer stepenovanja u ljudskim pravima nema - ističe Staša Zajović, aktivistkinja NVO Žene u crnom.

Danas, 17.05.2007

Strana: 7

LABRIS: ZAUSTAVITI HOMOFOBIJU

Autor: U. R.

Beograd - Povodom 17. maja, Međunarodnog dana borbe protiv homofobije, organizacija za lezbijska ljudska prava Labris apelovala je na sve medije da ne objavljuju i ne emituju govor mržnje. Od Republičke radiodifuzne agencije Labris traži da kazni one medije koji šire homofobiјu u Srbiji. Ova organizacija u jučerašnjem saopštenju podseća da je u poslednja dva meseca podnela tri predstavke RRA zbog govora mržnje u emisijama na Radio-televiziji Srbije i Televiziji Pink. Labris podseća da je Svetska zdravstvena organizacija 17. maja 1990. zvanično uklonila homoseksualnost sa liste mentalnih bolesti, kao i da se taj dan poslednje tri godine širom sveta obeležava kao Međunarodni dan borbe protiv homofobije. Kao što je Danas već objavio, Srbija ni ove godine neće obeležiti ovaj dan, iako će u 77 zemalja širom sveta, biti održane javne manifestacije, ulične akcije i tribine na kojima će se diskutovati o odgovornosti društva prema pojedincima i grupama koje nisu heteroseksualne orientacije.

Danas, 05.07.2007

Strana: 13

ZA PRAVO MANJINA NA VIDLJIVOST U DRUŠTVU

Autor: MIRJANA VUJOVIĆ

„Zagreb prajd 2007“ u subotu ponovo u glavnom gradu Hrvatske Od dopisnika Danasa

Zagreb - Pravo seksualnih i polnih manjina na vidljivost u društvu i izražavanje identiteta bez straha da će biti odbačeni, diskriminirani i zlostavljeni teme su manifestacije „Zagreb prajd 2007“, čiji će učesnici u subotu prošetati centralnim zagrebačkim ulicama. Kao početak Prajda juče ujutro su na Trgu bana Jelačića podignute četiri zastave duginih boja, simbola LGBTIQ pokreta.

Kako je na konferenciji za novinare rekao jedan od organizatora Franjo Doto uz centralnu povorku održaće se, između ostalog, okrugli sto i filmske projekcije posvećene pravima seksualnih i polnih manjina.

■ „Povorkom ponosa“ želimo poručiti sugrađanima da je izražavanje vlastitog identiteta ljudsko i građansko pravo koje zakon jamči svima, ali naše društvo uskraćuje to pravo seksualnim manjinama - kazao je Doto.

Kako su saopštili organizatori, dvestotinjak učesnika lezbijske, gej, biseksualne, transseksualne i kvir populacije okupiće se na Trgu maršala Tita, odakle će prošetati centralnim gradskim ulicama do Trga bana Jelačića gde će biti pročitan proglašenje ovogodišnjim zahtevima. Policija je za razliku od prethodnih godina u pregovorima sa organizatorima Prajda bila susretljiva, kazali su organizatori, ali su apelovali na policiju da se suzdrži od prevelike zaštitne opreme, požurivanja i naguravanja učesnika povorce.

Ovogodišnji Prajd podržali su, između ostalih, predsednik Hrvatske Stjepan Mesić, predsednica Vladine kancelarije za ljudska prava Helena Štimac Radin, predsednica saborskog Odbora za ravnopravnost polova Gordana Sobol, dok su svoje učešće u povorci najavile, između ostalih, potpredsednica Sabora Vesna Pusić iz Hrvatske narodne strane i pravobraniteljica za ravnopravnost polova Gordana Lukač Koritnik.

I ove godine „Zagreb prajd“ održava se uz podršku Kvik Zagreba i 39 organizacija i neformalnih grupa iz Hrvatske i sveta.

Kurir, 31.07.2007

Strana: 22

UEFA KAZNILA BARIĆA

Autor: NN

Homofobičan

Bivši selektor fudbalske reprezentacije Hrvatske Oto Barić novčano je kažnjen od disciplinske komisije UEFA zbog izjava kojima diskriminiše homoseksualce u intervjuu koji je dao 2004. godine.

Današnji prvi trener Albanije tada je izjavio da ne bi voleo da ima homoseksualce u ekipi. Zbog te izjave Oto Bariž moraće da plati 3.000 švajcarskih franaka.

Bivšeg selektora Hrvatske UEFA je „tužila“ organizacija FARE (Football Against Racism in Europe, odnosno „Fudbal protiv rasizma u Evropi“), a Oto Barić se na presudu disciplinske komisije ne može da žali.

LGBTIQ REČNIK POJMOVA I SIMBOLA⁶

Aut (Out)

Opisuje osobu koja se seksualno/ rodno/ polno identificuje u javnom i/ili u profesionalnom životu.

Autirati

Čin javnog objavlјivanja da je neka osoba gej, lezbejk ili biseksualna osoba. Većina gej i lezbejske zajednice smatra da je nepristojno i protivi se tome da bilo koja osoba, osim one koja je u pitanju, odlučuje o tome kad će i kome pričati o seksualnoj orijentaciji. Lezbejska i gej zajednica u Srbiji termin "autirati se" takođe koristi za situaciju kada sam gej ili sama lezbejk odluči nekome da priča o svojoj seksualnoj orijentaciji. Tako na primer, može da se kaže da se neka lezbejk autirala ocu, tj. da mu je rekla da je lezbejk.

Biseksualac / biseksualka / biseksualna osoba

Osoba koju emotivno i/ili fizički privlače osobe istog i drugog pola. Biseksualna osoba ne mora da ima seksualna iskustva sa oba pola, u stvari nije neophodno da je uopšte imala seksualna iskustva da bi se definisala kao biseksualna.

Coming out / reći sebi i drugima

pravo na drugačiji život.

Gej

Termin koji se koristi kako bi se opisale osobe koje privlači isti pol (videti gej muškarac, lezbejk). Ovaj termin gej i lezbejska zajednica u Srbiji koristi isključivo za gej muškarce. Izbegavajte korišćenje termina "homoseksualac" / "homoseksualne osobe".

Gej (muškarac) / gejevi

Muškarac koga fizički i/ili emotivno privlače isključivo osobe istog pola. Izbegavajte korišćenje termina "homoseksualac" kako biste opisali gej muškarca.

"Gej panika" odbrana

Obrazloženje nasilja ili ubistva zasnovano na tvrdnji da je žrtva flertovala sa nasilnikom. U inostranim sudovima dešavalo se da muškarac koji je ubio gej muškarca, navodi da je bio izazvan da to uradi zato što je ovaj flertovao i seksualno mu se nabacivao, što je izazvalo paniku.

---

⁶ Preuzeto iz Priručnik za novinarke i novinare, Labris – organizacija za lezbejska ljudska prava, Beograd 2005. str 39-46

Lezbejska i gej populacija u štampanim medijima u Srbiji

U biti, "gej panika" odbrana krivi žrtvu za zločin iz mržnje, i sugerije da flert sa osobom istog pola izaziva nasilan odgovor, koji čak može da izazove smrt.

Genderfobija (rodofobija)

Diskriminacija na bazi roda (rodnih uloga, izražavanja i normi) koja proističe iz neprihvatanja i negiranja prava individua na ličnu koncepciju polnog/rodnog identiteta i izražavanja.

Interseksualna osoba

Osoba koja se rađa sa polnim i reproduktivnim organima koji nisu definisani kao izričito ženski ili muški.

Heteroseksualni muškarac / heteroseksualna žena / heteroseksualna osoba

Osoba koju fizički i/ili emotivno privlače isključivo osobe suprotnog pola. Heteroseksualna osoba ne mora da ima seksualna iskustva sa osobom suprotnog pola da bi se definisala kao heteroseksualna.

Heteroseksizam

Stav da je heteroseksualnost jedina validna seksualna orijentacija. Heteroseksizam se često ispoljava u formi ignorisanja lezbejki i gejeva. Na primer, brojni članci o ljubavi, parovima i odnosima koji nigde ne pominju istopolne parove.

Homoseksualac (videti Problematična terminologija)

Zastareli klinički termin za osobe koje fizički i/ili emotivno privlače isključivo osobe istog pola. Termin je neprikladan i mnogi gejevi i lezbejke smatraju da je uvredljiv. Bolji termini su "gej (muškarac) / gejevi" i "lezbejke".

Homo/bifobija

Iracionalan strah, mržnja, predrasude ili diskriminacija prema osobama koje jesu ili za koje se prepostavlja da su homo/biseksualne orijentacije. Homofobija i bifobija su politički termini ravni terminima: rasizam (mržnja prema osobama ne-bele rase), seksizam, mizoginija (mržnja prema ženama), ksenofobija (mržnja prema strancima), itd.

Labris

Simbol iz kritske mitologije koji predstavlja sekiru sa dva sečiva. Lezbejski pokret u SAD-u je tokom šezdesetih godina prošlog veka uzeo ovaj simbol za jedan od svojih oznaka.

Lezbejka

Žena koju fizički i/ili emotivno privlače isključivo osobe istog pola. Izbegavajte korišćenje termina "homoseksualke", "homoseksualne žene", "žene koje ne vole muškarce"... Lezbejke u Srbiji koriste termin "lezbejke" ne "lezbijke" kako bi identifikovale sebe, tako da je termin "lezbejka" preporučljiviji od termina "lezbijka".

LGBT

Skraćenica za "lezbejke, gej muškarce, biseksualne, transdžender" osobe.

LGBTIQ

Skraćenica za "lezbejke, gej muškarce, biseksualne, transrodne, transeksualne, interseksualne i queer" osobe.

Queer (kvir)

Queer je ranije u engleskom jeziku korišćen kao pogrdan naziv za ne-heteroseksualne osobe. Ovaj termin su LGBTIQ osobe zatim preuzele kako bi opisivale same sebe. Neke osobe posebno cene ovaj termin zato što označava prkos i zato što obuhvata različitost – ne samo gejeva i lezbejki već i biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba, kao i heteroseksualne osobe koje sebe vide ili žive svoj život van hetero-patrijarhalnih normi.

Pol

Klasifikovanje na osnovu reproduktivnih organa/ funkcija i genitalija na muški, ženski i interseks. Društveno prihvaćeni su samo muški i ženski pol.

Polni identitet

Individualno identifikovanje po pitanju pola i polne pripadnosti, koji ne mora zavisi od pola koji je pripisan rođenjem.

Rod

Društveni konstrukt pola koji po definiciji određuje samo društvene uloge muškaraca i žena, to jest osoba muškog ili ženskog spola. Takođe, individualni konstrukt sopstvenog identiteta/izražavanja koji potvrđuje, negira i/ili prevazilazi društveno zadate i formirane polne i rodne uloge muškaraca i žena, kao i celu binarnu osnovu "muškog" i "ženskog".

Rodni identitet

Individualni osećaj sebe i samosvesnost kao polnog/rodnog društvenog ljudskog bića, koji ne zavisi od pola koji je pripisan rođenjem. Podrazumijeva lični koncept/ konstrukt koji može biti u skladu sa društveno propisanim definicijama u pogledu pola/roda ili ih može negirati, prevazilaziti i menjati.

Rodno izražavanje

Vizuelna i spoljna prezentacija svake osobe koja se ogleda kroz odevanje, odevne ili telesne oznake, frizuru, ponašanje i govor tela.

Seksualna orientacija

Emocionalna i/ili fizička privlačnost ili naklonost koja može biti prema osobama istog i/ili različitog pola.

Izbegavajte korišćenje uvredljivog izraza "seksualna preferencija", koji se često koristi kako bi se impliciralo da je istopolna seksualna orientacija nešto što se može i treba promeniti.

Seksizam

Diskriminacija i/ili stavovi, uslovi i ponašanje kroz koje se vrši promocija stereotipa i represivnih društvenih uloga i normi na bazi pola i roda.

Stil života (videti Problematična terminologija)

Termin koji se često koristi kako bi se degradirali životi gejeva i lezbejki. Izbegavajte korišćenje. Kao što ne postoji ni heteroseksualni stil života koji je jedinstven za sve, tako ne postoji ni gej stil života.

Transrodna osoba

Osoba čiji rodni identitet i/ili rodno izražavanje nije u skladu sa uvaženim (nametnutim) tradicionalnim rodnim ulogama i normama.

Transeksualna osoba

Osoba koja ima jasnu želju i nameru da promeni svoj pol, kao i osoba koja je delomično ili potpuno modifikovala (uključujući fizičku i/ili hormonalnu terapiju i operacije) svoje telo i prezentaciju, izražavajući svoj rodni i/ili polni identitet i osećaj sebe.

Transdžender

Sveobuhvatni termin koji se koristi kako bi se opisale različite osobe, ponašanja i grupacije koje imaju zajedničko delimično ili potpuno suprotstavljanje nametnutim rodnim i polnim ulogama. Transdžender se ne odnosi na seksualnu orientaciju osobe.

Transfobija

Iracionalan strah, mržnja, predrasude, nasilje ili diskriminacija prema osobama koje jesu ili za koje se prepostavlja da su transrodne.

Tranvestija /tranvestite/tranvestiti

Tranvestiti su osobe koje vole da nose odeću suprotnog pola. Tranvestija, tj preoblačenje nije povezano sa seksualnom orijentacijom. Tranvestiti/e mogu biti i heteroseksualne i istopolno orijentisane osobe.

Trougao / crni trougao/ roze trougao

Tokom II svetskog rata nacisti su u koncentracionim logorima ružičastim trouglom obeležavali gejeve, a crnim trouglom lezbejke, Romkinje i prostitutke. Tokom II svetskog rata u nacističkim logorima pogubljeno je više desetina hiljada istopolno orijentisanih osoba.

Zastava duginih boja

Simbol jedinstva i različitosti koji se koristi širom sveta, kao obeležje mirovnog, feminističkog i LGBTTIQ pokreta.

PROBLEMATIČNA TERMINOLOGIJA

Problematično:

Homoseksualac / homoseksualka / homoseksualna osoba

Preporučljivo:

gej / gejevi / gej osobe / lezbejke

Molimo vas da koristite termin "lezbejka" ili "gej muškarac" kako biste opisali/e oso-be koje privlače osobe istog pola. Zbog kliničke istorije termina "homoseksualac" tj. "homoseksualnost", anti-gej aktivisti su ga usvojili kako bi implicirali da su gejevi i lezbejke bolesni ili psihološki nestabilni. Homoseksualnost je skinuta sa liste men-talnih bolesti od strane Američke asocijacije psihologa/psihološkinja kao i Američ-ke asocijacije psihijatara/ki još tokom 1970-ih godina. Molimo vas da termin "ho-moseksualac" koristite isključivo samo kada je to direktni citat neke osobe.

Problematično:

"seksualna opredeljenost" ili "seksualno opredeljenje"

Preporučljivo:

"istopolna orientacija"

Fraza "seksualna opredeljenost" se uglavnom koristi kako bi se impliciralo da je biti gej ili lezbejka izbor i time da se može lečiti. Termin "seksualna orientacija" je tačan opis različitosti seksualnih privlačnosti, što uključuje gejeve, lezbejke, biseksualne i heteroseksualne osobe. Uglavnom je ipak najprikladnije koristiti termin "istopolna orientacija" jer nije fokusiran na seks – fokusiranost na seks se često koristi kako bi se simplifikovala i degradirala LGBT egzistencija.

Problematično:

"priznati homoseksualnost"

Preporučljivo:

"reći da je gej / lezbejka" ili "deklaristi se kao gej / lezbejka" ili "napraviti ka-ming-aut"

Izraz koji se koristi za osobe koje ne kriju svoju seksualnu orientaciju, tj. da su gej, lezbejka ili biseksualac/ka. Termin "priznati" sugerije da je biti istopolno orientisan sramota ili zločin. Izrazi "napraviti kaming-aut" i "autirati se" koristi se često u srp-skoj LGBT zajednici – transkribovani su sa engleskog od izraza "coming out", koji označava izlazak iz tajne.

Problematično:

"gej lobi" ili "gej agenda" ili "gej mafija"

Preporučljivo:

"lezbejski i gej pokret"

Politička ubeđenja gejeva i lezbejki različita su koliko i u drugim zajednicama. Naša predanost ravnopravnosti je nešto što delimo sa svima koji se zalažu za civilna prava i koji nisu sami nužno istopolno orijentisani. Izraz "lezbejski i gej pokret" tačno opisuje istorijski napor da se postigne razumevanje i postigne ravnopravni tretman gejeva i lezbejki.

Problematično:

"specijalna prava"

Preporučljivo:

"jednaka prava" ili "ravnopravan tretman"

Anti-gej politički ekstremisti često karakterišu jednaka prava i protekcije za lezbejke i gejeve kao "specijalna prava". To je pokušaj da se ojača opozicija anti-diskriminativnom zakonodavstvu, istopolnom braku / registrovanom partnerstvu, usvajaju dece od strane lezbejki i gejeva i drugim ravnopravnim zakonskim tretmanima.

UVREDLJIVA TERMINOLOGIJA KOJU TREBA IZBEGAVATI

Uvredljivo:

"peder", "peško", "peškirić", "ležbača", "tetka", "ružičasti", "topdžija/furundžija", "topla braća", "gej mafija", "homić", "partnerka koja je muško u vezi" tј. "partner koji igra žensku ulogu u odnosu", itd.

Kriterij za korišćenje ovakvih uvredljivih epiteta trebali bi biti isti kao i za korišćenje jezika mržnje po pitanju drugih grupa: ne smeju se koristiti osim u slučajevima direktnog citiranja koje pokazuje predrasude osobe koja se citira. Kako takve reči ne bi doobile kredibilitet u medijima, preporučljivo je da se piše "osoba je koristila uvredljive ili vulgarne reči kako bi opisao/la lezbejke, gejeve, biseksualne ili transdžender osobe".

Uvredljivo:

"devijantno", "poremećaj", "bolest", "perverzija", "destruktivno" i slično.

Ideja da je istopolna orientacija psihološki poremećaj diskreditovana je od strane Američke asocijacije psihologa/ psihološkinja kao i Američke asocijacije psihijatara/ki još tokom 1970-ih godina. Reči i izrazi poput "devijantno ponašanje", "bolest" ili "poremećaj" danas se koriste kako bi se lezbejke i gejevi prikazali kao nedostojni osnovnih ljudskih prava, mentalno bolesni ili kao opasnost po društvo. Izrazi i reči poput ovih se trebaju izbegavati kada se piše o gej i lezbejskoj zajednici. Ukoliko se moraju koristiti jer su direktni citati onda je važno naznačiti kontekst predrasuda iz kog ta osoba govori.

Uvredljivo:

Stavljanje istopolne orientacije u vezu sa pedofilijom, seksualnim zlostavljaњem dece, bestijalnošću i incestom.

Istopolna orientacija nije sinonim za pedofiliju, seksualno zlostavljanje dece, bestijalnost i/ili incest. Ovakve asocijacije se često koriste kako bi se sugerisalo da gejevi i lezbejke predstavljaju opasnost i pretnju društvu, i posebno deci. Takve implikacije su izuzetno uvredljive i treba ih izbegavati, osim u slučajevima direktnog navođenja citata kojim se pokazuje predrasuda citirane osobe.

ZA KRAJ

Širom sveta, posebno u zapadnim zemljama, jun je mesec u kome se održavaju Parade ponosa LGBTIQ osoba. Tokom proteklih nekoliko godina sve više gradova i država koje ranije nisu imale manifestacije te vrste, počinju da ih organizuju.

Prva slovenačka Parada ponosa održana je jula 2001., dok je Zagreb proslavio ponos LGBTIQ osoba juna 2002. Dan ponosa slavi se uglavnom tokom juna kako bi se obeležila pobuna transrodnih osoba, gejeva, lezbejki i biseksualnih osba protiv policijske racije na njihov kafić u Njujorku, 27. juna 1969. godine. Maltretiranje od strane policije je, usled loših zakona u to vreme, bilo učestalo. Njihova pobuna smatra se početnom tačkom modernog, organizovanog zalaganja za prava i dobrostanstvo istopolno orijentisanih osoba. Parade ponosa pokazuju koliko je i sama LGBTIQ zajednica raznovrsna.

Nadamo se da ćete u izveštavanju/prenošenju vesti o paradama u svetu, kao i kod nas - jednog dana, fokusirati svoj interes na istraživanje te kulturološke raznovrnosti. Takođe, predlažemo da ukoliko prenosite vesti iz sveta o paradama ponosa, pozovete domaće LGBTIQ organizacije za intervju ili izjave, kako biste dobili lokalnu sliku o internacionalnom Danu ponosa i o tome kako ga lokalna LGBTIQ zajednica slavi.

Kao što znate, prva beogradska Parada ponosa trebalo je da se održi 30. juna 2001. godine na Trgu Republike, ali je nasilno prekinuta od strane desničarskih i neo-nacističkih grupacija.

Kada prenosite vesti iz sveta o paradama ponosa korisno je znati da...

Drag queens i obožavaoci kože i sado-mazohizma su uvek dobrodošli na Paradama ponosa, ali se nekada dešava da mediji fokusiraju svu svoju pažnju na njih. Ipak, važno je imati u vidu da su oni jedan deo LGBTIQ zajednice koju, između ostalog, čine i lezbejke i gejevi koji su roditelji/ke u njihove porodice, gej i lezbejska omladina, parovi, biseksualne osobe, pripadnici/e različitih rasa, veroispovesti, profesija, godišta, itd.

Ne postoji jedna osoba ili grupacija koja sama po sebi obuhvata celu LGBTIQ zajednicu, te u skladu sa tim preporučujemo i da fotografije koje odabirate ne budu jednolične i namenjenje samo da šokiraju, već da oslikavaju tu raznolikost.

Kada su istopolno orijentisane osobe tema teksta, novinari često, u potrazi za oprečnim mišljenjem, konsultuju određenje socijalne grupe koje šire govor mržnje. Zbog toga, želimo da vas podsetimo i uputimo na niz etičkih kodeksa u sve-

Lezbejska i gej populacija u štampanim medijima u Srbiji

tu, i u Srbiji, koja udruženja novinara donose".⁷ Posebno imamo u vidu one članove kodeksa i deklaracija o ljudskim pravima koji kažu da je naša sloboda ograničena slobodom drugih, te da „slobodni stavovi“ isključuju govor mržnje, narušavanje prava na privatnost itd.

Kvalitetno novinarstvo je ključno kako bi se radilo na podizanju svesti i razumevanja prema LGBTIQ pitanjima. Želimo da vas pozovemo da, u skladu sa profesionalnim i odgovornim izveštavanjem, kada pišete o istopolnoj orijentaciji, pratite kako država i društvene institucije promovišu i štite ljudska prava, te da stalno ukazujete na odgovornost koju imaju.

---

⁷ Vidi Nezavisno Udruženje Novinara Srbije, Novinarski kodeks na <http://www.nuns.org.yu/dokumenti/index.jsp>

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

316.837(497.11)"2007"
305-055.3(497.11)"2007"

LEZBEJSKA i gej populacija u štampanim medijima u Srbiji /
[uredila Ksenija Forca].

Beograd: Labris - organizacija za lezbejska i ljudska prava, 2008
(Beograd: Standard 2). - 31, 30 str.: graf. prikazi; 20 x 24 cm

Nasl. str. prištampog prevoda: Lesbian and Gay Population in the Serbian Print Media / translation D. Sarzinski. - Oba rada štampana u međusobno obrnutim smerovima. - Tiraž 300.

LGBTIQ rečnik pojmove i simbola: str. 1-25. - Problematična terminologija: str. 26-27. - Uvredljiva terminologija koju treba izbegavati: str. 28.

ISBN 978-86-86509-05-5

- a) Lezbejke - Srbija - 2007 - U štampi
  - b) Gej muškarci - Srbija - 2007 - U štampi
- COBIS.SR-ID 147223052

